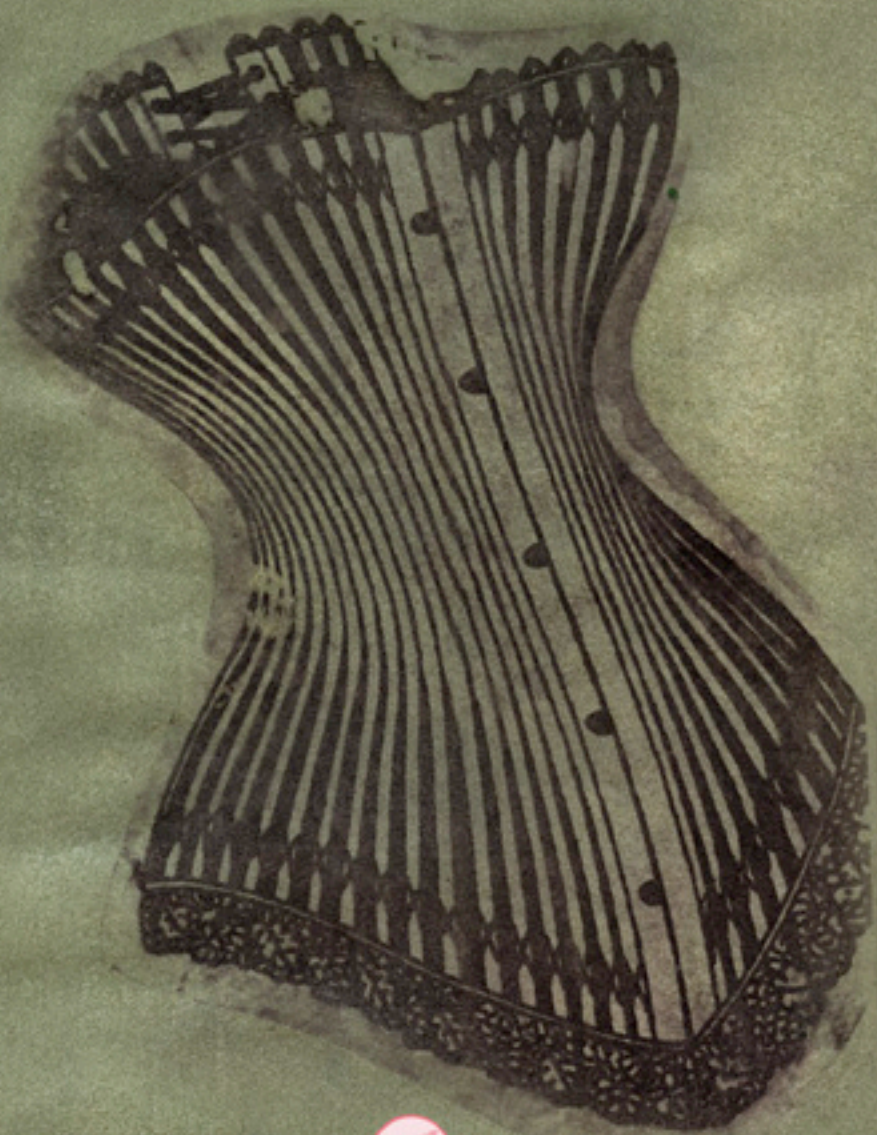

L'errant

Aphra Behn

Traducció de Iolanda Pelegrí i Julie Wark

L'ERRANT
O
Els cavallers desterrats

APHRA BEHN

Traducció de Iolanda Pelegrí i Julie Wark

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: maig del 2009

© de la traducció: Iolanda Pelegrí i Julie Wark
© Cossetània Edicions

Edita: Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Imatge de la coberta: Rosa Ciurana

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Gràfiques Moncunill, SL

ISBN: 978-84-9791-472-7

Dipòsit legal: T-562-2009

PERSONATGES I AMBIENTACIÓ

La primera representació que s'ha trobat documentada d'aquesta obra va ser al Teatre Dorset Garden el 24 de març de 1677, amb el repartiment següent:¹

Personatges masculins

DON ANTONIO, el fill del virrei.
DON PEDRO, noble espanyol, amic de Don Antonio.
BELVILE, coronel anglès, enamorat de Florinda.
WILLMORE, l'errant.
FREDERICK, cavaller anglès, amic de Belvile i Blunt.
BLUNT, ric terratinent anglès.
STEPHANO, criat de Don Pedro.
PHILIPPO, pretendent de Lucetta.
SANCHO, proxeneta de Lucetta.
BISKEY i SEBASTIAN, esbirros d'Angellica.
OFICIALS I SOLDATS
DIEGO, patge de Don Antonio.

Personatges femenins

FLORINDA, germana de Don Pedro.
HELLENA, noia alegre, destinada a monja, germana de Florinda.

¹ En els noms dels personatges hem conservat la grafia utilitzada per Aphra Behn (N. de les T.).

VALERIA, parenta de Florinda.
ANGELICA BIANCA, una famosa cortesana.
MORETTA, la seva criada.
CALLIS, senyora de companyia de Florinda i Hellena.
LUCETTA, escalfabraguetes.
CRIATS i DISFRESSATS, homes i dones.

Escenari

Nàpols, durant el Carnaval.

PRÒLEG

ESCRIT PER UNA PERSONA IMPORTANT

Els erudits, com els metges, no es comprenen
quan de diferents capelletes els senyors vénen,
i la panacea de Montserrat no és més condemnada
per tots els físics il·lustres de la contrada
que l'obra nova d'una autora ignorada.
Ni poden els bons doctors pledejar més sanguinaris
(i amb bosses potents) amb el grapat de contestataris
que els confreres que, amb orgull injuriós, piquen de peus
i alcen les veus contra els pobres que no són dels seus.
Si un jove poeta us fa un bon retrat,
el jutgeu venjatiu perquè us ha clavat.
Així que tenim el milhomes grotesc
que el mico odia perquè hi té parentesc.
L'origen de la formidable discussió
quan damnen l'agudesia d'una obra de gran acceptació
és que la censuren, com estimen o odien, per ostentació.
Com els cardenals, els poetes fan un tribunal,
jutges catòlics de seny i cabal,
i castiguen o perdonen segons l'estat mental.
Els homes que amb els errors dels altres són severos
no són del tot perfectes, si som sincers.
N'hi ha que escriuen bé, però les obres
(matèria primera tediosa guarnida) són robades, de sobres:
com les abelles rapinyen el nèctar de les flors,
ells furten als col·legues per esgarrapar-vos els cors.

Aphra Behn

N'hi ha que creen personatges gentils i polits
però s'esforcen molt pels efectes escrits.
Així que el que us sembla fàcil i planer
és el part treballós d'un cervell feinater.
I el gran resultat de tanta suor
en un moment el fa qualsevol improvisador.
N'hi ha altres que amb llargues xerrameques amb la gent,
tenen prou aptitud per fer una sàtira indecent.
El seu màxim talent és en una cançó indecorosa,
mentre l'única intel·ligència ara vista com graciosa
consisteix en les espigolalles d'una conversa avantatjosa.
Pel que fa a l'autor d'aquesta producció,
li he demanat paraules a manera d'introducció
per agrair-vos l'assistència en aquesta actuació.
M'ha dit cretí i que tothom n'és conscient
que no heu vingut per nosaltres sinó pel vostre aprofitament.
Les obres noves són repletes de setciències i disbauxats
que suen com burgesos en carruatges ben ornats.

I. I

Una habitació.

Entren FLORINDA i HELLENA.

FLORINDA: Quina cosa més impertinent és una noia educada en un convent! Preguntes i més preguntes fa! Prou ja, Hellena, t'ho prego, t'he explicat molt més del que pots entendre.

HELLENA: Encara molt més gran és el meu desconsol. Voldria saber tot el que tu saps i per això sóc tan inquisidora. No en tinc prou de saber que estàs enamorada, si no em dius per qui sospires.

FLORINDA: Quan estiguis enamorada d'algú, et consideraré prou madura per conèixer un secret d'aquesta naturalesa.

HELLENA: Tens raó, encara no he estat enamorada de ningú, però començo a endevinar com deu ser i m'imagino que ha de ser meravellós sospirar, i cantar, i enrojolar-te, i desitjar, i somiar, i desitjar, i llanguir, i desitjar veure aquell home, i quan el veus, tornar-te pàl·lida i tremolosa, just com et va passar a tu quan el nostre germà va portar a casa per saludar-te aquell elegant coronel anglès. Com es diu? Don Belvile.

FLORINDA: Prou, Hellena.

HELLENA: El rubor et traeix. Ara n'estic segura. ¿O és Don Antonio, el fill del virrei? ¿O potser Don Vincentio, el vell ric amb qui et vol casar el nostre pare? Per què et tornes a posar vermella?

FLORINDA: D'indignació. No importa que el pare cregui que em casaré aviat amb aquest odiós personatge. Li faré veure que jo entenc millor què exigeix la meva bellesa, família i fortuna, i sobretot, el meu esperit. Vull dir que no estic disposada a obeir les seves ordres injustes.

HELLENA: Que em pengin si no t'estimo perquè el desobeeixes tan graciosament. M'agraden molt les trapelleries, com és normal entre les del nostre

II

sexe, que poden arribar a no voler res més. Però, digue'm, Florindeta, ¿no t'estimes aquell elegant *inglese*? Et juro que, si no l'estimo jo, prefereixo que ho facis tu, és tan alegre i ben fet!

FLORENTINA: Hellena, una donzella destinada a monja no hauria de demostrar tanta curiositat en una conversa sobre l'amor.

HELLENA: És que t'imagines que seré monja! Doncs, no ho faré fins que no sigui tan vella que no serveixi per a res més. Verge Santa, no, germana, i si em moro de ganes de saber si estimes Belvile és perquè espero que tingui algun amic descabestrat que m'esguerri la pietat. De debò, estic decidida a buscar-me'n un durant aquest Carnaval, si hi ha algun xicot ben fet i del meu tarannà, encara que sigui jo qui l'abordi.

FLORENTINA: Si us plau, no siguis tan extravagant.

HELLENA: Ara que tu ja estàs ben acompanyada, no et preocupes de la teva pobra germana. Digue'm, t'ho prego, ¿què hi veus, en mi, que no sigui adequat per a l'amor? No tinc tota la meva joventut? ¿Un temperament alegre? Una bellesa acceptable? Un vigor desitjable? Ben formada? ¿Les cames i els braços ben tornejats? L'alè fresc? ¿I amb prou seny per saber com utilitzar-ho per treure'n tot el suc? Sí que ho tinc tot i ho faré servir: per tant, arracona l'esperança de quedar-te amb la meua fortuna quan faci els vots i explica'm com vas conèixer aquest Belvile, perquè m'he adonat que ja l'havies trobat abans que vingués a Nàpols.

FLORENTINA: Sí, el vaig conèixer en el setge de Pamplona. Era coronel de la cavalleria francesa i, quan van saquejar la ciutat, ens va tractar amb noblesa, a mi i al nostre germà, i ens va protegir de qualsevol insolència. He de confessar que, a més de la gratitud més gran, no sé què té que parla tant per ell dins el meu cor que ara no permet que n'hi entri cap altre. Però mira, el nostre germà.

Entren DON PEDRO, STEPHANO, que du a les mans una disfressa, i CALLIS.

PEDRO: Bon dia, germana. Digueu-me, si us plau, ¿quan vau veure el vostre pretendent, Don Vincentio?

FLORENTINA: No ho sé, germà... Callis, quan va venir?... El tinc tan poc en compte que ni recordo quan va ser aquí.

PEDRO: El nostre pare em mana que us digui que no l'heu de menysprear, un home d'una fortuna tan vasta i amb la passió que us té... Stephano, ¿on tens les meves coses?

Es posa la disfressa.

FLORINDA: Passió per mi? Em sembla molt més del que he vist o del que ell vol que es vegi. Detesto Don Vincentio, senyor, i no voldria que una persona que tant estimo, com el meu germà, segueixi el mal usatge del nostre país i converteixi la seva germana en una esclava. Estic segura que podeu corregir la voluntat del pare.

PEDRO: No sé quant m'estimeu, però només voldria estar en la vostra estima en el mateix grau que el coronel anglès, Belvile. ¿Per què arruïeu les celles i us torneu vermella? ¿Hi ha algun pecat vinculat amb el nom d'aquest cavaller?

FLORINDA: No nego que aprecio Belvile. Quan vaig estar exposada a perills com el llibertinatge i la luxúria de la soldadesca, quan la ràbia i la conquesta desbordaven la ciutat, Belvile, criminal per culpa meva, es va exposar a tota mena de riscos per salvar-me l'honor. ¿No permetreu que li tingui estima?

PEDRO: Sí, pagueu-li el que vulgueu, amb honor, però heu de considerar la fortuna de Don Vincentio, la propietat i la condició corresponent que us oferirà.

FLORINDA: Que ell consideri la meva joventut, bellesa i fortuna, que no haurien de ser malversades en la seva edat i la condició corresponent.

PEDRO: És veritat que no és tan jove ni tan refinat com aquest Belvile, ¿però quines joies us pot regalar aquest cavaller? Les del seu cor i dels seus ulls?

HELLENA: ¿No són millor aquestes que les que Don Vincentio ha portat de les Índies?

PEDRO: Vaja! ¿És que la vostra educació al convent us ha ensenyat a conèixer el valor del cor i dels ulls?

HELLENA: Millor això que creure que Don Vincentio es mereixi l'estima de qualsevol dona. Potser li pot augmentar la bossa, però no la família.

PEDRO: Molt bonic això! Aneu-vos-en a resar. El vostre destí no és conversar sobre l'amor.

HELLENA (*a part*): Ni, de moment, sobre sants... ¿No en teniu prou de fer-me monja que heu de tancar també la meva germana i exposar-la a un empresonament pitjor que el de la vida religiosa?

PEDRO: Aquesta noia desvarieja! Viure al camp, en una antiga vil·la que ha estat de la família Vincentio durant cinc-cents anys i no tenir cap altra

EPÍLEG

Un galant errant! Els cavallers desterrats!
Un carnaval papista, i uns disfressats!
És obra del dimoni si agrada al país
en aquest temps de Reforma tan diví,
quan molt de moda és dissentir.
Però en podem citar excepcions:
els dissidents engendreu menys faccions
que les vostres diferències d'opinions.
El seny com la passió és la vostra malaltia:
ni musa ni mossa us esperonen l'energia.
Sou tan agradables com consciències bascoses
que, quan s'hi mou el cuc de l'esperit, convulsions tremoloses
damnen totes les coses que aquell jutja fastigoses.
 Amb un govern maula voleu el teatre purificar
i en sistemes avorrits la nostra sensibilitat tançar.
Amb arrogància faraònica governeu,
i amb pixapolits i pallassos polítics jugueu,
i arbitràriament la intel·ligència esclavitzeu.
Els altres, que no veuen mai cap obra
si no és un mort ressuscitat, la pobra,
amb els caps buits tremolant sobre el bastó implacable,
criden, «Aquesta obra no és gens acceptable!
Ah!, senyor, quan jo era jove, quina intel·ligència,
i en les escenes de guerra, quina ciència!
Ara totes són foteses, però expliqueu-me a mi

Aphra Behn

què han fet a la Cambra de Comuns avui?»
Ens parla de política, però aviat es veu
que sobre l'Estat, l'humor i la poesia, el senyor deu
opinar d'una manera molt sagaç: és un do seu.
Els joves presumits que hi vénen criden fort,
«Al diable, la polidesa, volem més esport.
Maleït sia, això no agradarà mai a la cort!»

Aquests petimetres no estan contents si no hi surten tropells
de babaus tan poderosos i cretins com ells.
Poden fer bossa quedant-se a casa
contemplant a l'espill l'ase més ase,
ajustant-se la xalina, la perruca i carotes
i fent tota la gamma de les seves ganyotes.
Es veu que els escauen la mirada ferotge i el posat de tibat
perquè a casa ho poden fer i així han gosat,
però a fora han d'actuar amb mirament adequat.
Ah, si l'Espert i l'Homar poguessin representar
la faroneria autèntica que vosaltres feu ostentar!

COL·LECCIÓ LA GENT DEL LLAMP
VOLUMS PUBLICATS

1. *Ginette*, de Magí Sunyer. Il·lustracions de Joan Rom.
2. *Del temps de joc al joc dels temps*, d'Isidre Grau.
3. *Homenatge a les elegies romanes de Goethe*, de Fermí Roig. Il·lustracions d'Antoni Torrell.
4. *Zenit. Carpeta*. Art/Lletres.
5. *París no existeix*, de Joaquim Soler i Ferret.
6. *Planys de Menó per Diòtima*, de Hölderlin. Traducció de Jaume Vidal Alcover.
7. *Zenit 2. Carpeta*. Art/Lletres.
8. *Epístola en Sol M*, d'Odile Arqué. Il·lustracions d'Anton Roca.
9. *+ que mai per als ulls!*, de J. M. Calleja (Sèrie Zenit).
10. *Pell de llargandaix*, d'Andreu Sotorra (Sèrie Zenit).
11. *El curs de les coses*, de Xavier Amorós Corbella (Sèrie Zenit).
12. *L'amor no és problema*, de Joan Cavallé (Sèrie Zenit).
13. *Entre malucs*, d'Adam Manyé (Sèrie Zenit).
14. *El telèfon*, de Joan Cavallé i Busquets. Fotografies de Carles Fargas (Sèrie Zenit).
15. *Punt i seguit*, d'Antoni Torrell.
16. *La mà esquerra*, de Guy de Maupassant. Traducció de Joan Cavallé.
17. *L'error bellíssim*, de Magí Sunyer. Il·lustracions de Pere Español Bosch.
18. *Quid veritas?*, de Cori Pedrola.
19. *L'orgull de ser pocs. Poesia. Tortosa 1952-1993*, a cura d'Albert Roig.
20. *Suspíria*, de Montse Palau. Il·lustracions de Marcel Pey.
21. *El mas dels casaments. Tres peces curtes*, de Josep A. Baixeras.
22. *Déus menors*, d'Aleix Cort.
23. *Binomis*, de Rosa Pagès.
24. *El ventall de Lady Windermere*, d'Oscar Wilde. Traducció d'Odile Arqué.
25. *La meua localitat - Instrucció de sumari. Oratori en onze cants*, de Peter Weiss. Traducció de Macià Riutort.
26. *Per confondre els incauts*, de Xavier Amorós Corbella.

27. *Mar neta*, de Magí Sunyer.
28. *Dimes i l'altre*, de Joan Cavallé i Antoni Torrell.
29. *Memòria del Natzarè*, de Miquel Maria Gibert.
30. *Escric un cercle*, de Gabriel Guasch.
31. *Els Pelicà*, de Raymond Radiguet. Traducció de Joan Cavallé. Il·lustracions de Pere Español Bosch.
32. *Diccionari caòtic*, de Frank Prats.
33. *Intermezzo*, de Henrich Heine. Traducció d'Apel·les Mestres.
34. *Falling down*, de Marcel Pey.
35. *Llibre de plagis*, de Rosa Pagès.
36. *Camaleotròpiques*, d'Aleix Cort.
37. *La fira de Plundersweilern*, de Johan Wolfgang Goethe. Edició bilingüe de Josep A. Baixeras i Jordi Jané.
38. *I després, el silenci*, de Magí Sunyer.
39. *Poemes inèdits de Xavier Amorós. 1940-1959*. Estudi i tria de Xavier Amorós Corbella.
40. *La llum dels extraviats*, de Xosé Maria Álvarez Caccamo. Traducció de Xavier Rodríguez Baixeras.
41. *Sophie o els mals de la discreció*, de Jaume Vidal Alcover.
42. *Les darreres cartes de Jacopo Ortis*, d'Ugo Foscolo. Traducció de Xavier Bonillo.
43. *Els rivals*, de Richard B. Sheridan. Traducció de Rosanna Rion.
44. *El dia més foll*, de Peter Turrini. Traducció de Josep A. Baixeras.
45. *Conté un secret*, de Magí Sunyer.
46. *Del quadern número 7*, de Joan Casas.
47. *Narcís als llimbs*, de Josep A. Baixeras.
48. *Descripció del blanc*, de Gabriel Guasch.
49. *Runa plena*, d'Isabel Ortega.
50. *Apunts per al retrat d'una ciutat*, de Borja Bagunyà.
51. *El crític*, de Richard B. Sheridan. Traducció de Rosanna Rion.
52. *El deixant del temps*, de Jordi Gebellí. Pròleg de Joaquim Mallafrè.
53. *Retorns de l'est*, de Xavier Farré.
54. *Aquell regust d'ampla llibertat. Memòria de Josep Lluís Savall*.

55. *L'exili de Constança*, d'Adrià Targa.
56. *Zenit. Literatura 2008*.
57. *Contes menestrals*, de Josep Anton Baixeras.
58. *Terra fonda*, de Lurdes Malgrat.
59. *Nòmada*, d'Isabel M. Ortega Rion.
60. *L'errant o Els cavallers desterrats*, d'Aphra Behn. Traducció de Iolanda Pelegrí i Julie Wark.

FORA DE COL·LECCIÓ

I tanmateix, pallasso, de Llorenç Moyà (Llibres Rai).

